

Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, junij 1988

6. čisło · ISSN 0032-4132 · Lětnik 38

SERBSKI · CYRKWINSKI · DŽEŇ

18. a 19. junija w Hodźiju

Třeći raz chcemy so zhromadzić na cyrkwinski dzeń w Hodźijskej wosadze, kotraž ma za nas Serbow nimoměry wulki stawizniski wuznam. Wosadna cyrkej jako jedyn z najstarsich Božich domow we Łužicy je služila na 500 lět katolskej cyrkwi, wot reformacije pak ewangelskemu wěrywuznaču. Džensniše nutřkowne wuhotowanje je stworil katolski wuměc Friedrich Press, a jězba do Hodźija so wuplači hižo tohodla, zo bychmy zeznali tutu swojoraznu cyrkej. Chcemy na cyrkwinskim dnju nawjazac na ekumeniske tradicije Hodźija a jón stajić pod słowo japoštoła Pawoła „Jedyn Knjěz, jedna wěra, jedna křćenica“ (Ef. 4,5), dokelž namakamy w tutym słowje zakladne wuprajenje Swj. pisma wo jednoće cyrkwie. Skónčnje chcemy hišće na to spominać, zo woswjeći lětsa Ruska prawoslawna cyrkej swoje tysačlětno wobstaće.

Tuž přijědźeće wšitcy, z bliska a daloka, z Hornjeje a Delnjeje Łužicy, z tu- a wukraja na cyrkwinski dzeń do Hodźija. Sobotu wotjědźe bus z Budyšina w 13.40 hodž., njedzelu jědźe čah z Budyšina do Žičenja we 8.20 hodž., wottam 3 km puća.

Program lětušeho Serbskeho cyrkwinskeho dnja

Sobotu, 18. junija

- w 14.00 hodž. zahajenje w cyrkwi z postrowom wosadneho fararja
- w 14.30 hodž. zhromadny kofej
- w 15.30 hodž. přednošk fararja Wornarja (Bačoň): „Tysačlětna Ruska prawoslawna cyrkej — nazhonjenja a dožiwjenja“ (ze swětłowobrazami)

Njedzelu, 19. junija

- w 9.30 hodž. swjědženske kemšc z Božim wotkazanjom, přěduje farar Malink (Hrodzišćo), z dobom kemše za džěći
- w 12.00 hodž. wobjed w hosćencu „K jelenjej“
- w 13.30 hodž. K. A. Kocor: „Serbski rekwiem“, předneseny wot Katolskeho serbskeho cyrkwinskeho chóra Budyšin
- w 15.00 hodž. kofej w hosćencu „K jelenjej“ z postrowami našich hosći
- w 16.00 hodž. zakónčenje Serbskeho cyrkwinskeho dnja Jan Malink, předsyda

Bože słowo za nas

Stejće we wěrje (1. Kor. 16,13)

Jězus Chrystus je naš Knjěz a Zbóžnik. Wón je źorło swětneho, bohateho žiwjenja. Jeho słowa plaća za wšě časy a za wšěch čłowjekow. Wone su wěrne a nam pokazaja puć zbóžnosće. Wěste wšak je, zo je puć swětneho wjesela šeroiki a zrumny, a wjele tych je, kiž smějicy a wyskajo po nim kroča njeprašejo so, hdže jich hladka, rjana dró-

ha dowjedže. Jězus nas napomina: Přěndźće přez čěsne wrota, chodźće po woporniwym puću, kiž was dowjedže do žiwjenja.

Stejće we wěrje a njedwělujće, zo je žiwjenje w Chrystusowym duchu hódne a zbóžne.

To njerěka, zo je naše žiwjenje w Chrystusowej bliskosći na kóždy pad rjane a slóněne. WÓN nas namoľwa: Štóž pak wutraje hač do kónca, tón bu- dźe zbóžny — na přikład w njedobrym

mandželstwje. Stejće we wěrje a njedwělujće, zo su Bože kaznje swjate a za wšěch plaća, tež za toho, kiž wjele stona. Snano runje jemu jónu Zbóžnik praji: Pój, ty sy nad małym swěrnym był. Ty njesy swoju swójbu wopuščil. Ja chcu tebe nad wjele postajić.

Młodemu mandželskemu zemré po krótkich, dosć zbožownych lětach žona. Swět bě za njeho jenož hišće doł zrudoby. Z třepotanjom so tróštowaše z Božim słowom: Chrystus je stanyl wot mrtwych a je tón přěnički był mjez tymi, kotřiž su wusnyli. Kaž je Chrystus žiwy, tak budžemy tež my žiwi. Wučomnicy su po jutrach swjateho stanjenho Zbóžnika pónali. Tak tež my jónu stanjemy z nowym, duchownym, překrasnjnym čělom. Ale kak dyrbi to móžno być? W tajkich dwělach bě młody wudowc tak dočista wopušćeny. Njeńdže wo to, hač móžemy sebi ze swjateho pisma. Stejće we wěrje! A wy zhoniće, zo je Chrystus naš měr we wšej zrudobe a wšěm horju.

Duchowneho bě jeho njewěrjacy přěčel wopytal.

Přěcel: „Ja widžu, do Boha wěrić je lěpje hač w dwělowanjach chablać. Ty měniš, zo twój Bóh modlitwy wuslyšuje. Proš jeho za mnje, zo bych tež ja we wěrje stać mohl.“

Duchowny mjelčo před swjateho přěčelom sedži. Kóždy mysl, přjedy hač móže ju wuprajić, so jemu zhubi. Na klětce wón wjesele přěduje a wosada rady a nutrnje na njeho posłucha — a cyle wěsće tež z duchownym wužitkom, ale nětko je jemu, kaž by jeho jazyk přilěpjny był.

Čicho a wobaj jenak njespokojena j so džělita j.

Čert chce spytować, daj nam twjerdže stać a tež w najwjetšej zrudžbje zawostać w twojej wučbje. Wšak přez čěsnošće naš puć k tebi dže.

Gerhard Wirth

Móc hudžby a móc słowa

Mysle po prapremjerje „Serbskeho rekwiema“

Něhdže 500 wopytowarjow běchmy, kotřiž sedžachmy a stejachmy 20. měrcy w cyrkwi Našeje lubeje knjenje w Budyšinje, a drje lědma što je so wuwinyć mohl wuznamej tutoho popołdnja, na kotrymž dožiwichmy přenje přestaje- nje Korle Awgusta Kocoroweho „Serbskeho rekwiema“. 94 lět po nastaću su so katolscy Serbja w Budyšinje pod nawodom dr. A. Hantuša zwažili na přednesenje tuteje twórby, za kotruž je sej Kocor po přikładze Brahmusa wupytal nimo jednoho kěrluša słowa Swjateho pisma wo wumrěću a wo wěčnej krasnosći. Cyła atmosfera w cyrkwi bě nimoměry dostojna, dožiwjenje bě hlubše hač te při mjeztym hižo zwučenych

představenjach Kocorowych swětnych oratorijow na wulkich swjedzěnskich žurlach. Dokelž pak njejsym fachowe, njemóžu wo hudźbněj stronje ani wo kompoziciji Ketličanskeho mištra ani wo wuwjedženju přez spěwarjow z Budysina a hudźbnikow z Drježdźan wjac pisac hač to, zo je so mi lubiło a druhim w cyrkwi tež, kaž to sylny přiklesk a rozmołwy před cyrkwju pokazachu.

Wězo, něšto so we mni staješe, hdyž so w cyrkwi na kóncu pozběhny přiklesk, nic tohodla, dokelž so w cyrkwi plačaše, ale dokelž so to sta **po rekwiemje**. Po puću z cyrkwe rozmyslowach wo prašenju, hač bě móc słowa na ludži skutkowała abo jenož móc hudźby. Za mnje a – kaž tehdy na njedželi Judika začuwach – tež za chór a jeho dirigenta běše słowo a hudźba jedne, je napisał Kocor runje tutu hudźbu na tute słowa, kiž rěča wo tym, zo je Chrystus moje žiwjenje a smjerc moje dobyće, zo su zbožni, kiž w Knjezu wumru, a zo nimamy tudy žane wobstajne městno, ale přichodne pytamy... A takle mje njeje Budyske popołdnjo wabiło k přikleskej, ale do rozpominanja cyleje twórby, słowa a hudźby. JM

Naše nowiny a časopisy před 100 lěty

Z Delnich Lužic. Casnikar je, kaž piše, wóndano Strobicy přechodzil a so džiwał, kak pyšne te nowonatwarjene dwory su, kóždy ma tam wosebnu stwu, kaž by měščanska byla. Ale ludžo su tam serbscy, cyle Serbjo, a tež mlodži ludžo radži swoju luboznu serbsku rěč rěča. Tak je prawje. My móžemy dobri patriotojo byc a derje němski nawuknyć a tola swoje serbske wašnja a swoju serbsku rěč lubować a wuchować. Jedyn, kiž runje přečel Serbow njeje, wurjekny wóndano to rjane słowo: „Zawěrnje, w serbskim ludu je hišće křesćijanska wutroba; česć tajkemu ludu!“

Serbske Nowiny,
sobotu, 9. junija 1888

Z pola. Někotři ludžo maju za to, zo je za růzowy pjenk wužitne, hdyž kóždej róži wukćec dadža. To je wopak. Překćewajo kwětkka wot pjenka najwjac cyroby žada. Róžu wotrězaj, hdyž je najrjeńša a sebi stwu z růzemi wudeb. Jelizo sebi ju derje hladaš, so wotrěznjena róža dlěja dźerži, nežli hdy by na pjenku wostała.

Ze Šerachowa. Knjeza kapłana Jakuba Barta su do Draždźan přesadźili.

Serbske Nowiny,
sobotu, 30. junija 1888

Nalětnje zeńdženje krajneje synody

Na spočatku zeńdženja přewjedže synoda podiumowu diskusiju wo „modelu I“. Zastupnicy a přećiwnicy modeloweho pospyta so rozrěchowachu. W léce 1970 zawjedže so w cyrkwinskimaj wobwodomaj Žitawa a Großenhain/Riesa „model“, kiž so z toho časa tam praktikuje.

Tutón předwidzi, tak mjenowanu srjedźnu runinu, potajkim cyrkwinske wobwodny, při rozsudach zesylnić.

Tam wutworjene wobwodne cyrkwinske předstejičerstwo rozsudzi wo financnych wěcach, kiž wosady nastupaja, same. Dale skutkuje při wobsadženju městnow a při wizitaciji sobu.

Za naše dźěci

Spodźiwna cyrkej

Serbski cyrkwinski dzeń budže w tutym měsacu w Hodźiju. Swjećimy jón tam w spodźiwnej cyrkwi. Čehodla spodźiwnej? Dokelž je Hodžijska cyrkej najstarša, ale tež najnowša cyrkej našeje wokoliny. Kak je to móžno?

Najstarša cyrkej je wona tohodla, dokelž je so wona jako přenja wjesna cyrkej w našich kónčinach založila. Stalo je so to před wjac hač 900 lěty. Serbja, kiž tehdy w našich kónčinach bydlichu, njeběchu hišće křesćenjo, a Mišnjanski biskop Beno chcyše jim powěsć wo křesćanskim Bohu přinjesć. Tak založi wón w léce 1076 w Hodźiju přenju cyrkej našeje wokoliny. Kaž so praji, je tehdy samo mać biskopa w Hodźiju bydliła, a biskop Beno sam je tam Serbam serbsce předował. Cyrkej, kiž je so tehdy w Hodźiju natwarila, bě wězo wo wjele mjeńša hač džensniša. W běhu lětotkow su ju přetwarjowali a powjetšili, ale wostała je wona tola najstarša cyrkej našeje kónčiny.

Najnowša cyrkej pak wona je, dokelž su ju w zašłych lětach nutřka dospolnje přetwarili. Zwutorhali su nimale wšo stare: ławki, lubje, wołtar a pišće. Město toho su do cyrkwe zatarili wšo po nowym a modernym wašnju. Wot stareho wostało je jenož klětkka na ľewej stronje a wulki křiž na prawej stronje. Wosebje zajimawe je wołtarnišćo, hdžež steja džensa město

Cyrkej w Hodźiju

Foto: priwatne

wołtarja lute drjewjane postawy. Tajku cyrkej zawěsće hišće widželi njejsće.

Hdyž přijedžece na cyrkwinski dzeń, móžeće sej ju sami wobhladać najstaršu a najnowšu cyrkej našeje wokoliny.

T. M.

Dalši wotpohlad „modela“ běše, pohnuć wosady ke kooperaciji ze susodnymi wosadami.

W léce 1970 tukaše so na to, zo so financiwna a sobudželačerska situacija ruče pohubjeńši. To pak so njesta. Modelowi zastupnicy njehaja so nětk toho wzdać, štož je so we 18 lětach jako dobre wopokazało.

Přećiwnicy „modela“ mjenja, zo je puć za rozsudy předolhi a zo maja so wupruwowane cyrkwinozakonske rjadowanja tež w druhich wosadach lěpje nakułować.

Mysli so na to, dobre nazhonjenja „modela“ do krajnocyrkwinskih rjadowanjow prawnisce zatwaric.

Generelne přewzaće „modela“ za cyłu krajnu cyrkej njeje dotal wotpohladane. Čezišćowa rozprawa Nutřkowneho misionstwa zaběraše so z alkoholizmom.

Wo situaci w našim kraju so praji,

zo smy w přetrjebje na palencu na druhim městnje na swěće, w přetrjebje na piwje na štwórtym městnje.

10% wobydlerstwa pije ze zwučenosće. Znjewužiwanje alkohola je cyłotowaršnostny problem.

Diakonija za alkoholikarjow, připóznata abo nic, džěla ze swojimi móžnosćemi bjez wuspěcha.

Kritizowaše so, zo je alkohol w našich předawarnjach „žiwidlo“. Wukładne wokna a wulke ploniny předawarnjow su nastajene z alkoholiskimi napojemi.

Tež džens plaći słowo Friedricha von Bodelschwingha:

Alkoholizm njeje lačnosć kyrka, ale lačnosć duše.

Synoda přizwoli zběranje cyrkwinskih dawkow za lěto 1989 po samsnych sadžbach kaž w zańdženych lětach.

Zwjeselace je zwěsćic, zo so dale wjac cyrkwinskih dawkow nazběra.

Za wšech cyrkwinskih sobudželačejow přizwoli so lětne bjezdawkowe přidatne zarunanje. Wone woznamjenja tajke něšto kaž premija za swěru a ma doholětne swěrne džělo mytować.

Cyrkwinski zakon zwjazka, kiž rjaduje přislušnosť k cyrkwi, njeje trěbnu wjetšinu dostać.

Wosadny porjad Sakskeje krajneje cyrkwy spjelni naležnosť tutoho zakonja hač na status njekřćenych we wosadze. Tutón ma so do našeho porjada zadželać.

Změnjeny cyrkwinski zakon ke „chowanju we wosebitych padach“ přiwza so z přečiwnyimi hłosami. Změna počahuje so na rozsud „we wosebitych padach“. Tutón přisluša nětkole fararjeje a cyrkwinskemu předstějicerstwu.

Hospodarski wuběr rozprawješe wo twarje cyrkwy Třoch kralow w Drježdžanskim Nowym měsće.

Tuta wulkocyrkej wupali so 13. februara 1945 hač na wěžu, 64 m dohe a 22 m wysoke běchu murje rozpadanki, na kotrejž so nětkole tři lěta twari.

Třećina dolhosće, wot wěže sem, budze cyrkwinska rumnosť.

Druhej dwě třećiny budžetaj „Chěža cyrkwy“. Pod tym rozumimy kongresowy a schadžowanski centrum, tež za synodu. Cyrkwinska kofejownja so tam tohorunja zaměstni. W pincy a při zemi nastanje džěłarnja za zbrašenych. Pod rumnej třechu wutwarja so rum-

nosće za cyrkwinske institucije. Tuchwilu so w sydom poschodach mōcneje twari, a je zaměr, chěžu do Mjezynarodneho teologoweho kongresa w lěcu 1990 dotwarić.

Tež cyrkwinska rumnosť so dale wutwari, hačrunjež njebudže hišće w lěcu 1990 hotowa. Wobknježacy element cyrkwy budže wot Thomae stworjeny woltar, kiž je 14 m wysoki a wot wohenja jara wobškodzeny.

Wobnowjenje a financowanje woltarja přewza pomnikoškit, a jenož wobnowjenje „glorozy“, hornjeho džěla woltarja, budže džesać lět trać.

Na zakončjenje zeńdženja rozsohnowaše synoda wozjewjenje jednohłosnje. W nim so witaše, zo budžetaj so stat a cyrkwy toho puća džeržeć, kiž měješe swój spočatk 8. měrcu 1978.

Krajnemu biskopej Leichej wupraji so džak, zo je jasne zwuraznił, kak křšćenjo a druzi stačenjo towaršnostnu woprawdźitosć w našim kraju dožiwja.

Křšćenjo pohonjowachu so we wozjewjenju, jako runoprawni stačenjo towaršnostnu zamolwitosć přewzać.

Wupraji so próstwa, towaršnostne poměry tak rjadować, zo wjacje ludźi tu rady bydli a sobu džěla.

Wjele zapodaćow a wulka ličba wosadnych na naprašowanskej hodzinje dopokazaja, zo je synoda tež za wosady pláćiwý gremij. K. L.

hru „Klinkotata lipka“ wot Jana Wornarja. Jich žiwe hraće so wšitkim jara lubješe. A ja sebi myslu, zo so tež z toho cyrkwinskeho dnja kōždy wjesoly a spokojny domoj wróći.

Čitarjo pisaja

Jara česćena redakcija!

Mój dopis drje ma mało z hewak wot Was wobdželanymi temami činić a njehodži so cyle do Wašich nowin. Tak wobhladujće jón po Wašej woli jenož jako informaciju abo skrótsće, hdžež zda so Wam trjeba, jeli jón tola wozjewiće.

Chcyh rady něšto rjec k přinoškeje „Drobnostka?“ w PB 4/88. Knjez J. S. z Českeje je so problema dōtknył, kiž scyla tajka drobnostka njeje, kaž so to na přeni wokomik zda.

Ja na př. na listy a karty jara husto jenož serbsce adresu napišu, a moje nazhonjenja su tajke, zo pōst tute runje tak přiwza kaž wšo němce spisane. Wšak je to zakonsce zaručene. Nimo toho može so pōstownik, kiž njerozumi serbsčinu, bjez čezow na prawje podatych pōstowych ličbach (Postleitzahlen) orientować, dokal ma posytku slać.

Njedźiwajcy toho pak sym so tola naučił, při wosebje wažnych wěcach znajmjeńša mjeno města abo wsy radšo hišće němce přispisać. Je so mjenujcy — hdyž tež jenož jara rědko — hižo stalo, zo tajka dospōlnje serbsce adresowana posylka njeje prawje došla. Na př. wróći so mi jónu karta z Choćebuzu do Wójerec, wudospōlnjena z hamtskim kołkom, hdžež pōst mi wobkrući, zo njezamože (prawje podateho) adresata namakać. Mjenowany kołk wobsahowaše mj. dr. informaciju, zo je adresat snano přechańł abo wumrěł, štož pak na zbožo njeje přitrjehiło. Druhi raz dōstach list znateho, na kotrymž zapisk pōstownika twjerdžeše, zo ja scyla njebydli, hdžež pak ja tola bydli (z derje čitajomnym serbskim a němskim mjenom na pōstowym kašćiku). Hakle jako wotpōslar list znowa do kašćika čisny z němce napisanym pohōrškom, zo je adresa tola prawa, list dōndže. Tuchwilu dōstawam hdys a hdys serbsce adresowane listy, na kotrychž potom po puću někajka cuzna ruka němsku adresu takrjec „do-da“. — Nō haj, to wšo su postaliske kuriozity a pola někotrych filatelistow jara požadane dokumenty.

Wobsteji mjenujcy wosebite zjednoćenstwo we Filatelistiskim zwjazku NDR, kotrež so mjenuje „Pōstowe stawizny Serbow“. Člonjo tutoho kružka hromadža a wuslědža wšo mōžne do koławokoło stawiznow Serbow z hladanišća filatelije. Wudawaja samo lětnje swōjski časopis. Znate wšak je, zo su w NDR hižo wospjet wuše listowe znamki ze serbskimi motiwami; z lěta 1956 přerěznje kōžde druhe, třeće lěto.

Poslednja tajka serbska serija je wušla w lěcu 1982, tak zo mjeztym hižo šěsć lět na pokročowanje čakamy (to je dotal najdlěša přestawka z časa přerězneho wudaća serbskeje znamki w NDR).

Z lěta 1966 je hamtsce postajene, zo maja pōstowe zarjadnistwa w němso-serbskich kōnčinach z dwurěčnyimi kołkami kołkować. Znajemy we wobwodze Drježdžany 14 městow a wswow, kiž wjeddu w swōjich pōstowych dnjowych kołkach němcke a serbske mjeno, we wobwodze Choćebuzu je jich 26. Dyrbi pak so k tomu rjec, zo je jich hižo jónu wjacje było: Mjenowane džělowe zjednoćenstwo je zwěsćiło rjad dalšich pōstowych zarjadnistwow w 10 městach a wswach Choćebuskeho wobwoda, hdžež su so serbske mjena z dnjowych kołkow

Gerat Lazar

Stawizny Serbskeho cyrkwinskeho dnja

34. cyrkwinski džěń so wotměwaše 28./29. junija 1980 w Bukecach a steješe pod hesłom: „Chodjenje za Chrystusom“. Sobotu zeńdžechu so na zwučene wašnje sobudželačerjo a zajimcy we wosadnym domje. Předsyda a dotalny wosadny farar Gerat Lazar postrowi zhromadženych a dopominaše na tři jubileje zašłego tydženja, to bě džěń Jana Křćenika, hdžež my Serbja tež myslimy na Zejlerjowe „Z dychem swjatoch“ Jana...“; 25. junija přepoda so před 450 lětami Augsburske wěrywuznaće němckemu kejšorej, a před 400 lětami nastajta tak mjenowana „Konkordijowa kniha“. W njej steja wšitke lutherske wuznaća, ale tež te stareje cyrkwy zhromadžene, wězo wšo tež do serbskeho přeložene. Na to počahowaše so w swōjim přenim přednošku stud. theol. Jan Malink, kiž rěčeše wo prawym wuznaću tehdom kaž džensa. Na zaběranje tež katolikow z ewangelskim wěrywuznaćom skedźbni w małym referaće diplomowy lékař Eberhard Kaulfürst, jenički katolski hōsć cyleho cyrkwinskeho dnja, kiž so słowa jimaše.

Zo duša čłowjeka steji w zwisku ze strowotu a to w přisłowach prosteho luda, wo tym je nam přednošował dr. med. Gerhard Hermann wosebje pod aspektom lékařstwa. „My džensniši znajemy medicinu jenož jako tablety, krjepki, žalbu, operacije a wšelake specialne instrumenty. Ale tež stara ludowa mudrosć mōže nam husto pomocna być.“

Na njezdělskich kemšach předowaše Rakečanski farar Jan Lazar. Wón so wosebje zaběraše z hesłom cyrkwinskeho dnja „Chodjenje za Chrystusom“. Naslědowanje rěka za křšćana najprjedy rozumić słowo biblije, rěka wědžec wo Chrystusu a jeho skutkowanju. A kōždy čłowjek, kiž je skutkowanje a jednanje našeho Knjeza zapřimnył, dyrbi so tež po tym mēć. Wón dyrbi w

zjawnosći a druhemu pokazać swōje dopoznaća jako spuščomny zastupjer Boha, a wosada, kotraž so mjenuje křšćanska, je solidarna z kōždym swōjim člonom, z chorym a z brašenym, z wosamoćenym a zabłudženym přez wšelake problemy. Tón, kotryž je spōznał Božu mōc, pomha druhemu a je wotewrjeny za cyle swět z jeho bludami a nuzami. Chodjenje za Chrystusom njeje lochke, kaž je nam to tež Dietrich Bonhoeffer pokazał w swōjej knize „Naslědowanje“. Na kemšach nas tež postrowi Zhorjelski biskop dr. Wollstadt.

Popođnju na hłownej a skōńčnej zhromadźiznje rěčachu k nam Lubijski superintendent Birkner, nowy Budyski superintendent Kreß a farar Schiewe z Niskeje jako zastupnik Ochranowskeje wosady. (Pozdžišo kritizowaše so, zo běše na tutym cyrkwinskim dnju přewjele němskich narěčow. To tež trjehi!) Ale my slyšachmy tež česki postrow z erta bratra Freitingera, fararja českich bratrow. A tež dr. Arnošt Wirth z Biskopice so na nas wobroći w krotkej narěči.

W přeprošenju na tutón cyrkwinski džěń běše hišće wozjewjena hra Chróšćanskeje katolskeje hrajerskeje skupiny „Sčěhuj mje!“ To dyrbeše być bibliska scena, kotraž měješe tež našemu časej wjele prajić. Tak bu nam připowědane. Ale bohužel dyrbeše hra wupadnyć, dokelž Chróšćanscy běchu krotko do toho wotprajili. Wězo přińdže z tym předsyda cyrkwinskeho dnja do wulkich wuskosćow, kak w poslednej minuce džěru wutykać? Ale tehdom mi wupomha z nuzy naš njezapomnity dr. Pétr Malink, kiž je so přeco jara zajimował za Serbski cyrkwinski džěń a tež aktiwnje sobudželač. Wón posrědkowaše nam předstajenje Serbskeho pioněrskeho džiwadła.

Džěći zahrachu nam na wuběrne wašnje w Bukečanskim kulturnym domje

nažel wotstronili (potajkim je so we wobwodze Choćebuzu štwórcina (!) dwurěčnych kołkow zhubila).

Chwalobna nowostka běše, jako ministerstwo za póstownistwo postaji, zo — z léta 1984 — wony wjele wužiwany „Postleitzahlenverzeichnis“ NDR ma so wudospoňić ze serbskimi mjenami městow a wsow w dwurěčnych kónčinach. Dalša kniha z titlom „Straßenverzeichnis“ za 13 wulkich městow w NDR — z léta 1985 — podawa za wobwodne město Choćebuz samo kompletne wšitke mjena dróhow tež w delnjoserbskej rěči (byrnjež z tójšto zmylkami).

Nimo znamkow a kołkow chcu na dalšu wosebitosć lužiskeho póstowništwa pokazać: Jara wjele institucijow a organizacijow wužiwa wobalki z hižo nacišćanej adresu wotpóslarja, a šwary rjad tutych ma pola nas tajke wobalki z dwurěčnym čišćom. Njesu to jenož serbske institucije, kiž tole praktikuja, kaž mělo so to wočakować. Trochuju, zo je na 100 do 120 wšelakich institucijow a organizacijow, kiž wužiwaja tajke němsko-serbske adresowe wobalki. Kuriozne w tym zwisku snano je, zo runje tajke važnej serbskej instituciji kaž delnjoserbski „Nowy Casnik“ a Serbska redakcija rozhłosa tajkele něšto nimatej (ale serbski rozhłós je w polstatych lětach dwurěčne wobalki wužiwal), a na to skedźbnjenej, poki w nažel zač nimatej. Hač drje kóždy serbska fara na tutu „pódlansku wěc“ džiwa...

Werner Měškank

Luba redakcija,

přinošk „Rowne kamjenje“ ze zańdženého Pomhaj Bóh pohnuwa mje, někotre myslički napisać a Wam zdželić. Předpowědź wyšeho fararja Kaplerja

před polsta lětami je so dopjelniła, a lédma hdže namakaš na ewangelskich kěrchowach hišće rowny kamjeń ze serbskim napisom. Wězo su wuwzaća, ale tych je malo. Pokazuje to na našu narodnu situaciju? Cyle wěsće.

Hižo před sto lětami su sej naši wótčiny wo serbskich rownych napismach mysle činili, a přede mnu leži knižka, kiž je tehdom nastala: Symješka na Božu rolu. Spisał je ju Nosačiski farar Moric Domaška, a předsłowo k njej pochadźa z pjera Njeswačidlskeho fararja Jurja Jakuba. W nim wón pisa: „Wěrnó je, zo běchu před lětami cuzu rězbarjo a blidarjo nic mału ličbu našich Serbow k tomu narěćeli, pomnikam zemrjetych Serbow němske napisma dać. dokelž pomjenjeni wudželarjo pomnikow serbskeje rěče swědomni njeběchu, abo dokelž němsku rěč wyše serbskeje pozběhować pytaču. Ale runje tak wěrnó je, zo so léto wot léta do našich serbskich wosadow to prawe póznaće a žadanje bóle a bóle dobywa, zo chcedza swojim lubym zemrěтым serbske rowowe napisma a serbsku štučku stajec dać...“ Zaměr knižki a wola Serbow so njejestej, kaž to džens po sto lětach widžimy, spjelniło.

Čehodla? Přičiny su wšelake. Jedna z nich wopisuje so we Wašim h. n. přinošku. Tež ličby, podate wot wyšeho fararja Kaplerja, su w přirunanju z džensnišimi faktami zajimawe, ale tež bolostne. Kelko swěrnym Serbam staji so džens rowny kamjeń z němskim napisom! Tohodla tež mój připis.

Hdyž džeš džensa po Bačońskim kěrchowje, dyrbiš zwěsćić, zo tež tam před polsta lětami zwěsćene hižo njepritrjechi. Džeń a wjace pomnikow staji so tež tam Serbam z němskim napisom.

K. M.

Jurij Šewčik

Wuznaće k serbstwu

*Ja ničo rjenje njeznaju
hač mjez Serbami być.
A přewšo horco lubuju
tu drohu serbsku rěč.*

*Njech wotrodźenc mje zacpěwa
a njech so směje mī.
To wšo wot mojoh serbowstwa
mje nihdy njezdželi.*

*Chcu wutrajnje so prócować,
zo kmamy dosć bych był,
nam serbstwo pomhać wuchować
a hajić rěč a spěw.*

*Tež dobre wašnje zdžeržec nam
a wótcow namrěwstwo.
To stajnje za swój nadawk mam:
so bédžić za serbstwo!*

*So k serbstwu znać, wěc dobra je,
to přeswědčeny sym.
Mi dželać dawa wjesele
na polu narodnym.*

*Zo Serb ja sym, njech kóždy wě,
Serb chcu tež zawostać.
Chcu zhromadźować mocy wšě,
zo serbski lud móhl trać.*

*

*Je Jezus žiwy,
čemu so tyšić?
Wón budže moju
próstwu slyšeć.*

Přispomnjenčko

W poslednim času mi džeń a bóle napaďnje, zo je wulki džěl čłowjekow bjez praweho kontakta z druhimi. Wězo zna je druhich a rěči z nimi: wězo so z nimi zetkawa a woni so mjez sobu wopytuja. A tola skorža: Sym samotny a nimam čłowjeka, kiž mje rozumi. A to so samo w starownjach a hladarnjah stawa. Kak je to zrozumić?

Po mojim mjenjenju su za to wšelake přičiny. Chcu je skrótka naspomnić, bjez toho zo bych to po najwažnišim rjadował.

Hdyž kóždy jenož na sebje myslī a wo swojich skutkach a nuzach rěči, nje-móže so jedyn druhemu wotewrěć. Wušī stej za druhého a za jeho problemy zawrjenej.

Hdyž na druhého poslucham, dyrbjū za njeho chwile měć. To rěka, něšto wot mojeho časa woprować za druhich. A snano druhi na dobre, tróštowace słowo abo na moju pomoc čaka. Z tym mam ja jenož wušparanja a ničo druge — tak so potom praji.

Hdyž so w rozmołwach jenož wo druhich rěči a to hišće na nje dobre wašnje, potom nima ničo zmužitosć, so druhemu wotewrěć a wo swojich nuzach rěć. Wón z tym liči, zo so w jeho njeprítomnosći tež wo nim rěči.

Njech to dosaha. Mi njeđže wo hłuboke analyzy horjeka naspomnjeneho zjawa. Ja chcu so z tym jenož prašeć, hač njejsmy tež my sobu na tym wina, zo so mnozy samotni čuja, tež hdyž su husto z druhimi hromadže. Abó njeplaći słowo japoštoła Pawoła wjac: „Hdyž jedyn staw čerpi, wšitke stawy sobu čerpija.“

S. Albert

POWĚŠĆE

DRJEŽDŽANY. Přichodne serbske popoldnjo w Drježdžanach so sobotu, 4. junija 1988, wotměje. Zetkamy so tutón raz na Naměšće Martina Luthera čislo 5 (fara Martina Lutheroweje cyrkwyje). Započatk je zaso w 14.00 hodź. Příndźće na naše zetkanje a přeprašće tež druhich.

Hrodžišćo. Jutrownu pónđzelu zhromadźihu so popóldnišej serbskej Božej službje kemšerjo k bjesadze při kofeju a tykancu na farje. Předstajichu so zajimawosće ze žiwjenja serbskeho wjesneho luda před wjac hač sto lětami, kotraž je něhdyši Hodžijski farar Jan Křižan jako dopomnjenki ze swojeho džěčatstwa napisal. Serbska bjesada na jutrownej pónđzeli je mjeztym hižo dobra zwučenosć, je wona tola mnohim jenička skladnosć k rozmołwam w serbskej rěči. Witani su nam tež Serbja z tamnych wosadow.

T. M.

Choćebuz. Na zetkanju serbskich kulturnych funkcionarow dnja 25. februara w Choćebuzu porěča mjez druhimi tež komponist Jan Pawoł Nagel ze Złyčina. W swojim přinošku přeže se tež rozšěrjenje zhromadneho džela z cyrkwy na příklad na hudźbnym polu a naspomni wosebje Choćebuskeho kantora Graapa, kotryž tež serbske temy wobdžěluje. Pozitiwnje wuzběhny list Cyrila Pjeha na předsydu statneje rady (ND 11. 1. 1988). Nagel mjenješe, zo je „sek-tetarstwo na lěwym abo prawym boku přeco znamjo za fachowu a ideologisku njekompetencu“.

SERBSKE BOŽE SLUŽBY

5. 6. — 1. njeđzela po Swjatej Trojicy
Budyšin-Michalska: 10.00 hodź. kemše (Albert)
Rakecy: 9.30 hodź. kemše z Božim wotkazanjom (Feustel)
12. 6. — 2. njeđzela po Swjatej Trojicy
Bart: 8.30 hodź. kemše (Malink)
Minakal: 8.30 hodź. kemše (Feustel)
19. 6. — 3. njeđzela po Swjatej Trojicy
Serbski cyrkwinski džeń w Hodžiju
3. 7. — 5. njeđzela po Swjatej Trojicy
Budyšin-Michalska: 10.00 hodź. kemše (Albert)
Budestecy: 14.00 hodź. kemše (Albert)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Ludowe nakładnistwo Domowina Budyšin, Sukelnska 27. Redaktor: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, Budyšin 8600, tel. 4 22 01. Ekspedicija: farar G. Lazar, Křchweg 3, Bukecy (Hochkirch) 8601. — Lic. č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Čišeć: Nowa Doba, čišćernja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-936). — Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 4962-30-110 — Index-Nummer 32921